Národná správa Slovenskej republiky o pokroku pri dosahovaní cie•ov

Správa Slovenskej republiky pod•a •lánku 3 odsek (3) Smernice 2001/77/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. septembra 2001 o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnovite•ných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou

Úvod

Táto správa je vypracovaná na základe Smernice •. 2001/77/ES o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnovite•ných zdrojov energie, ktorá v •lánku 3 odsek (3) ukladá •lenským krajinám EÚ zverejni• každé dva roky správu o pokroku dosiahnutom pri plnení národných indikatívnych cie•ov, berúc do úvahy klimatické faktory, ktoré by mohli ovplyvni• dosahovanie týchto cie•ov a ktorá nazna•í, v akom rozsahu sú prijaté opatrenia v súlade s národným záväzkom týkajúcim sa zmeny klímy.

Využívanie obnovite•ných zdrojov energie (OZE) sp•• a požiadavku environmentálnej prijate•nosti a vedie k znižovaniu emisií skleníkových plynov. Zvýšenie využívania OZE pri výrobe tepla a elektriny je jednou z priorít Slovenskej republiky, pretože ich využívaním sa znižuje závislos• na dovoze fosílnych palív.

Využívanie domácich zdrojov OZE zvyšuje bezpe•nos• a diverzifikáciu dodávok energie, a teda znižuje závislos• ekonomiky od nestabilných cien fosílnych palív. Využívanie OZE je založené na vyspelých a environmentálne šetrných technológiách, výrazne prispieva k znižovaniu emisií skleníkových plynov a škodlivín. Zvýšenie podielu OZE predstavuje významný prvok v balíku opatrení na dosiahnutie cie•ov Kjótskeho protokolu. Racionálny manažment domácich obnovite•ných zdrojov energie je v súlade s princípmi trvalo udržate•ného rozvoja, •ím sa stáva jedným z pilierov zdravého ekonomického vývoja spolo•nosti.

OZE prispievajú k posilneniu a diverzifikácii štruktúry priemyslu a po•nohospodárstva. V prípade aktívnej politiky podpory existuje priestor pre investície do výroby a montáže komponentov, celých systémov až po založenie výskumných kapacít prepojených na univerzity. OZE podporujú inováciu a rozvoj informa•ných technológií, otvárajú priestor pre nové smerovania a sú jedným z pilierov budovania znalostnej ekonomiky.

1. Opatrenia na vyššie využívanie OZE na výrobu elektriny

1.1 Legislatívne opatrenia

Implementácia smernice •. 2001/77/ES bola zabezpe•ená prijatím legislatívnych noriem v rokoch 2004 a 2005. V tom období prijaté zákony, resp. ich novelizácie sú aj v sú•asnosti základným právnym rámcom pre zvyšovanie výroby elektriny z obnovite•ných zdrojov energie, pri•om podporným mechanizmom je povinnos• vykupova• elektrinu z OZE, stanovenie pevných výkupných cien takto vyrobenej elektriny a jej prednostného prenosu a distribúcie. K 31. októbru 2007 upravujú oblas• podpory OZE nasledujúce zákony a nariadenie vlády:

- ~~1.~~ • Zákon •. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon •. 276/2001 Z. z. o regulácii v sie•ových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Nariadenie vlády SR •. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou

S ú•innos•ou od 1. apríla 2008 Úrad pre reguláciu sie•ových odvetví ur•í pri výkupe elektriny z obnovite•ných zdrojov energie spôsob tvorby výkupných cien po dobu najviac 12 rokov.

Medzi najdôležitejšie ustanovenia, ktoré podporujú výrobu elektriny z OZE patria najmä:

a) **jednozna•ná špecifikácia obnovite•ných zdrojov energie** – definovanie pojmu elektriny z obnovite•ných zdrojov energie v zákone o energetike za ú•elom vymedzenia elektriny podporovanej v rámci výroby z obnovite•ných zdrojov energie,
b) **u•ah•enie prístupu do sústavy** - výrobca, ktorý vyrába elektrinu z obnovite•ných zdrojov energie má na základe zákona o energetike prednostné právo na prenos elektriny, distribúciu elektriny a na dodávku, ak výrobné zariadenie ur•ené na výrobu elektriny z obnovite•ných zdrojov energie sp•• a technické podmienky a obchodné podmienky,
c) **zabezpe•enie distribúcie elektriny** - výrobca, ktorý vyrába elektrinu z obnovite•ných zdrojov energie má na základe zákona o energetike prednostné právo na distribúciu elektriny, ak výrobné zariadenie ur•ené na výrobu elektriny z obnovite•ných zdrojov energie sp•• a technické podmienky a obchodné podmienky,
d) **transparentné a nediskrimina•né podmienky pripojenia a prístupu do sústavy** – prevádzkovate• prenosovej a distribu•nej sústavy je povinný zabezpe•i• pripojenie a prístup do sústavy na transparetnom a nediskrimina•nom princípe a poskytnú• informácie potrebné pre pripojenie a prístup do sústavy,
e) **zvýšenie legislatívnej podpory obnovite•ných zdrojov energie** - Ministerstvo hospodárstva SR môže vo všeobecnom hospodárskom záujme schválenom vládou Slovenskej republiky ur•i• povinnos• prednostného prístupu a prednostného pripojenia do sústavy, prednostného prenosu elektriny, prednostnej distribúcie elektriny a prednostnej dodávky elektriny vyrobenej z obnovite•ných zdrojov energie na vymedzenom území,
f) **zabezpe•enie spo•ahlivosti záruk o pôvode** – je vytvorený systém vydávaní potvrdení o pôvode vyrobenej elektriny; výrobca elektriny z obnovite•ných zdrojov energie má právo na vydanie potvrdenia o pôvode vyrobenej elektriny; potvrdenie obsahuje ozna•enie zdroja vyrobenej elektriny, dátum a miesto výroby a v prípade vodných elektrární aj ich výkon; toto potvrdenie vydáva Úrad pre reguláciu v sie•ových odvetviach,
g) **prednostný výkup elektriny z OZE** – prevádzkovatelia sústav musia na pokrytie strát prednostne nakupova• elektrinu vyrobenú z obnovite•ných zdrojov energie,
h) **povinnos• rozvoja sústavy** – prevádzkovatelia sústav sú povinní na základe zákona o energetike zabezpe•i• prevádzkyschopnos• a rozvoj sústav, ktorý vyplýva okrem iného aj z požiadaviek výrobcov elektriny z OZE, aby sa prispôsobil • alšiemu vývoju výroby elektriny z OZE, pri•om náklady na rozvoj sústavy hradí prevádzkovate• sústavy,
i) **informovanie o podiele elektriny z OZE** – dodávate• elektriny je povinný poskytnú• informácie o podiele jednotlivých druhov primárnych energetických zdrojov na vyrobenej a dodanej elektrine,
j) **lepšie podmienky pripojenia** – stanovené transparentné pravidlá týkajúce sa zdie•ania a hradenia nákladov za pripojenie do sústavy stanovené výnosom Úradu pre reguláciu sie•ových odvetví,
k) **zjednodušenie administratívnych postupov na prevádzku** – výrobca elektriny z obnovite•ných zdrojov energie v zariadení s celkovým inštalovaným výkonom do 5 MW nepotrebuje povolenie na podnikanie v energetike.

1.2 Stanovenie výkupných cien elektriny z OZE

Zákon •. 276/2001 Z. z. v platnom znení ustanovuje, že cenovej regulácii podlieha aj výroba elektriny vyrobenej z obnovite•ných zdrojov energie. Na základe tohto ustanovenia Úrad pre

reguláciu sie•ových odvetví stanovuje každoro•ne pevné výkupné ceny pre elektrinu z OZE a pre rok 2008 sú ur•ené v prílohe k *výnosu •. 1/2007, ktorým sa ustanovuje rozsah cenovej regulácie v sie•ových odvetviach a spôsob jej vykonania.*

Ceny elektriny vyrobenej z obnovite•ných zdrojov energie boli ur•ené pre rok 2008 s predpokladanou dobou návratnosti investície 12 rokov ako pevné ceny:

a) z vodnej energie s inštalovaným výkonom zdroja do 5 MW	
1. uvedeného do prevádzky do 1. januára 2005	2000 Sk/MWh,
2. uvedeného do prevádzky po 1. januári 2005 s inštalovaným výkonom zdroja do 1 MW vrátane	2420 Sk/MWh,
3. uvedeného do prevádzky po 1. januári 2005 s inštalovaným výkonom zdroja nad 1 MW	2820 Sk/MWh,
4. zariadenia rekonštruovaného po 1. januári 2005 s dosiahnutím zvýšenia výkonu zariadenia alebo zvýšenia množstva ro•nej výroby elektriny rekonštrukciou riadiaceho systému	2520 Sk/MWh,
b) zo solárnej energie	8410 Sk/MWh,
c) z veternej energie	
1. zariadenie uvedené do prevádzky do 1. januára 2005	2630 Sk/MWh,
2. zariadenie uvedené do prevádzky po 1. januári 2005, pri ktorom od dátumu výroby zariadenia do dátumu uvedenia do prevádzky neuplynul jeden rok	2940 Sk/MWh,
3. zariadenie, uvedené do prevádzky po 1. januári 2005, pri ktorom od dátumu výroby zariadenia do dátumu jeho uvedenia do prevádzky uplynuli aspo• tri roky	2000 Sk/MWh,
4. zariadenie, uvedené do prevádzky po 1. januári 2008, pri ktorom od dátumu výroby zariadenia do dátumu jeho uvedenia do prevádzky uplynuli aspo• tri roky	1700 Sk/MWh,
d) z geotermálnej energie	3680 Sk/MWh,
e) zo spa•ovania biomasy	
1. cielene pestovanej	3150 Sk/MWh,
2. odpadnej biomasy pre zariadenie uvedené do prevádzky do 1. januára 2005	2190 Sk/MWh,
3. odpadnej pre zariadenie uvedené do prevádzky po 1. januári 2005	2960 Sk/MWh,
4. odpadnej z výroby bioetanolu	3600 Sk/MWh
f) zo spoluspa•ovania biomasy alebo odpadov s fosílnymi palivami	
1. pre zariadenie uvedené do prevádzky do 1. januára 2005	2190 Sk/MWh,
2. pre zariadenie uvedené do prevádzky po 1. januári 2005	2650 Sk/MWh,
g) zo spa•ovania bioplynu vyrobeného	
1. v •isti•kách odpadových vôd alebo skládkach odpadu	2630 Sk/MWh,
2. anaeróbnou fermenta•nou technológiou s celkovým výkonom zariadenia do 1,0 MW vrátane	4310 Sk/ MWh,
3. fermenta•nou technológiou s celkovým výkonom zariadenia nad 1,0 MW	3900 Sk/ MWh.

Uvedené pevné ceny za elektrinu vyrobenú z obnovite•ných zdrojov energie sú uplat•ované na základe potvrdenia o pôvode elektriny. Tieto pevné ceny sa pre nasledujúci rok zvyšujú o index jadrovej inflácie zverejnený Štatistickým úradom SR.

Ak pri obstaraní zariadenia na výrobu elektriny z obnovite•ných zdrojov energie bola použitá niektorá iná forma štátnej pomoci alebo príspevok z fondu Európskej únie, tak sa pevné ceny za elektrinu vyrobenú z obnovite•ných zdrojov energie v zariadení uvedeného do prevádzky po 1. januári 2005 znižujú v závislosti na výške použitej štátnej pomoci alebo príspevku z fondu Európskej únie takto:
a) v rozsahu do 30 % celkových obstarávacích nákladov o 4 %,
b) v rozsahu do 40% celkových obstarávacích nákladov o 8 %,
c) v rozsahu do 50% celkových obstarávacích nákladov o 12 %,
d) v rozsahu viac ako 50% celkových obstarávacích nákladov o 16 %.

2. Opatrenia na zabezpe•enie spo•ahlivosti záruk o pôvode

Záruky o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie vydáva na základe žiadosti výrobcu nezávislý orgán – Úrad pre reguláciu sie•ových odvetví. Zabezpe•enie spo•ahlivosti záruk o pôvode je v Nariadení vlády •. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou. Potvrdenie o pôvode vyrobenej elektriny sa vydáva výrobcovi elektriny z obnovite•ných zdrojov energie na jeho žiados•. V žiadosti o vydanie potvrdenia o pôvode vyrobenej elektriny výrobca uvedie:
a) obdobie, na ktoré sa potvrdenie požaduje,
b) presné ozna•enie zariadenia na výrobu elektriny a ozna•enie odberného miesta,
c) plán výroby elektriny z tohto zariadenia na výrobu elektriny za obdobie, na ktoré sa požaduje potvrdenie,
d) •asový harmonogram plánovaných odstávok zariadenia na výrobu elektriny.

Potvrdenie o pôvode vyrobenej elektriny z obnovite•ných zdrojov energie za uplynulé obdobie sa vydá ak:
a) výrobca elektriny odovzdal za predchádzajúci kalendárny rok a za uvedené obdobie údaje potrebné na reguláciu cien,
b) výroba elektriny bola zabezpe•ená zo zariadenia na výrobu elektriny, ktoré je obnovite•ným zdrojom energie, a to v rozsahu skuto•nej dodávky elektriny s korekciou objemu výroby zo zariadenia na výrobu elektriny, na ktoré už bolo za uvedené obdobie potvrdenie vydané,
c) výrobca elektriny mal po•as celého uvedeného obdobia uzatvorenú zmluvu o pripojení do sústavy a zmluvu o zú•tovaní odchýlky.

Potvrdenie o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie na nasledujúce obdobie sa vydá ak:
a) výrobca elektriny odovzdal za predchádzajúci kalendárny rok údaje potrebné na reguláciu cien,
b) výroba sa zabezpe•í zo zariadenia na výrobu elektriny, ktoré je obnovite•ným zdrojom energie a zodpovedá o•akávaným možnostiam zariadenia na výrobu elektriny uvedeného v žiadosti so zahrnutím korekcie objemu výroby, na ktorý bolo vydané potvrdenie v predchádzajúcom období a ktorý nebol uskuto•nený,
c) výrobca elektriny má uzatvorenú zmluvu o pripojení do sústavy.
Po splnení uvedených podmienok sa potvrdenie o pôvode vyrobenej elektriny sa vydá žiadate•ovi v lehote do 30 dní. O vydaných potvrdeniach o pôvode elektriny vyrobenej z obnovite•ných zdrojov a o skuto•nej dodávke elektriny z týchto zdrojov sa vedie evidencia.

Potvrdenie o pôvode vyrobenej elektriny, ktoré bolo vydané v •lenských štátoch Európskej únie, platí aj v Slovenskej republike.

Výroba elektriny z OZE pod•a jednotlivých druhov OZE v rokoch 2003 až 2006 je uvedená v tabu•ke •.1.

Tab. 1: Výroba elektriny z OZE

	2003 [GWh]	**2004 [GWh]**	**2005 [GWh]**	**2006 [GWh]**
Vodná energia	3 480	4 100	4 638	4 399
Geotermálna energia	0	0	0	0
Slne•ná energia	0	0	0	0
Veterná energia	2	6	6	6
Biomasa	98	18	27	368
Bioplyn	2	2	5	8
Spolu	**3 582**	**4 126**	**4 676**	**4 781**
Podiel na celkovej spotrebe elektriny	12,4 %	14,4 %	16,4 %	16,1 %

Zdroj: MH SR

Záver

Ceny elektriny z OZE stanovované Úradom pre reguláciu sie•ových odvetví od roku 2005 boli každoro•ne zvyšované minimálne o infláciu, •o viedlo k zvýšenému záujmu o výstavbu zariadení. V období •erpania štrukturálnych fondov v rokoch 2004–2006 bola poskytnutá podpora pre podnikate•ské subjekty na rozvoj využívania OZE zo Sektorového opera•ného programu Priemysel a služby vo výške 555 mil. Sk (16 mil. EUR). V rámci tohto obdobia bolo podporených 8 projektov na biomasu a 5 projektov na výstavbu malej vodnej elektrárne. Vzh•adom na nové programovacie obdobie štrukturálnych fondov 2007-2013, však mnohí investori •akali na možnos• •erpania finan•ných prostriedkov.

Podiel na celkovej spotrebe elektriny sa od roku 2003 zvýšil z 12,4 % na 16,1% v roku 2006. Zvýšenie výroby elektriny bolo vo vodných elektrá•ach aj v• aka lepším klimatickým podmienkam. Významne narástla výroba elektriny z biomasy inštalovaním nových zariadení a zvýšením výroby v existujúcich. Biomasa je obnovite•ným zdrojom energie, ktorý má v SR najvä•ší technický potenciál a významne prispieva k nárastu podielu OZE na kone•nej spotrebe energie. Slovensko pod•a údajov štatistického úradu EÚ Eurostat zaznamenalo zvýšenie podielu OZE na kone•nej spotrebe energie z 3,7 % v roku 2000 na 6,9 % v roku 2005.

V apríli 2007 vláda SR schválila Stratégiu vyššieho využitia obnovite•ných zdrojov energie v SR, ktorá navrhla ciele využívania obnovite•ných zdrojov energie do roku 2010, resp. 2015 v oblasti výroby elektriny a tepla. Tieto ciele sú ur•ené na základe potenciálov jednotlivých zdrojov, aktuálneho stavu využívania týchto zdrojov a predpokladaného využívania v budúcich rokoch. Pre dosiahnutie uvedených cie•ov SR bude realizova• finan•né a legislatívne opatrenia ako aj opatrenia v oblasti vzdelávania, vedy a výskumu obnovite•ných zdrojov energie. Konkrétnym legislatívnym opatrením je príprava zákona o podpore

obnovite•ných zdrojov energie, ktorého schválenie predpokladáme v priebehu roka 2008. Tento zákon prispeje k stabilizácii podnikate•ského prostredia v oblasti výroby elektriny a k splneniu stanovených cie•ov uvedených v Stratégii vyššieho využitia obnovite•ných zdrojov energie v SR.